

KESTÄVÄN KEHITYKSEN VUOSIKERTOMUS LUKUVUOSI 22-23

Joutsenon Opisto
Pöyhänniementie 2b

KESTÄVÄ KEHITYS JA JOUTSENON OPISTO

Olemme oppilaitos, joka edistää kestävästä kehitystä kokonaisvaltaisesti, suunnitelmallisesti ja uudistavalla tavalla. Kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistys ovat kaikkea toimintaamme ohjaavia periaatteita. Uskomme, että hyvä tulevaisuus rakennetaan siirtymällä nyt toimintaan, joka on kestävää niin ekologisesti kuin sosiaalisesti sekä myös taloudellisesti.

Olemme valinneet toimintaamme ohjaavaksi arvoksi vastuullisuuden. Tämä arvo riittää, sillä kaikkea mitä tehdään voi peilata vastuullisuuden kautta, olipa kyseessä yhden ihmisen toiminta tai kokonaisen oppilaitoksen. Vastuullisuus on hyve, johon pyrimme kasvamaan yhteisönä ja johon haluamme rohkaista opiskelijoitamme yksilöinä kurottamaan. Muita toimintaperiaatteitamme ovat myötätuntokulttuuri ja yhteisöllisyys.

Tässä toimintakertomuksessa on avattu keskeisimpiä kestävästä kehityksen näkökulmia Joutsenon Opiston lukuvuodesta 2022-2023.

- Kestävästä kehityksen vastaava
Joanna Hämäläinen

KESTÄVÄN KEHITYKSEN SERTIFIOINTI

Saimme OKKA-säätiön myöntämän kestävän kehityksen sertifikaatin keväällä 2022. Tämä oli hieno saavutus, mutta työmme ei päättynyt siihen. Kuluneen lukuvuoden aikana siirryimme sertifiointin ylläpitovaiheeseen, jossa toteutettiin kestävän kehityksen kehittämissuunnitelmamme mukaisia tavoitteita sekä tehtiin itsearviointi uusien lyhyempien tavoitteiden luomiseksi lukuvuodelle 2023-2024.

Itsearviointi toteutettiin saman kaltaisesti kuin varsinainen sertifiointi-itsearviointi, mutta kevennettynä versiona. Itsearviointi piti sisällään seuraavat vaiheet:

1. henkilökunnan arviointikeskustelu 2.12.2022
  - o tätä varten kestävän kehityksen tiimi muodosti kehittämissuunnitelman pohjalta kysymyksiä, jotka siivittivät tavoitteiden kokonaisvaltaisempaan pohdintaan
2. Yhteiskeskustelu opiskelijoiden kanssa 9.3.2023
  - o henkilökunnan tulosten pohjalta luotiin kysymykset, joita opiskelijamme pohtivat
3. Tulosten analysointi keke-tiimissä ja uusien yhden vuoden mittaisten tavoitteiden asettaminen

Kestävän kehityksen vuosittainen itsearviointi kuvataan tarkemmin itsearviointiraportissa.

Kestävän kehityksen yhdistyminen laatutyöhön

Teimme keväällä 2023 CAF-mallin (Common Assessment Framework) mukaisen itsearvioinnin. Arvioinnin tuloksista syntyi laadun kehittämissuunnitelma, jossa määritellään kestävän kehityksen suunnitelman mukaisesti pidemmän ja lyhyemmän aikavälin tavoitteita. Kokonaisvaltaisen lähestymistapamme mukaisesti päätimme yhdistää nämä kaksi eri kehittämissuunnitelmaa yhdeksi suunnitelmaksi. Samalla uudistui hieman kestävän kehityksen kehittämissuunnitelmamme, kun lisäsimme pidemmän aikavälin tavoitteisiimme uusia toimintatapoja ja näkökulmia sekä karsimme jo toteutuneita pois.

Näemme, että kestävä kehitys kuuluu olla osa kaikkea muuta toimintamme, jonka vuoksi oli selvää, että halusimme yhdistää kehittämistyön laatutyöhömme. Tästä lähtien tarkastelemme kaikkia eri prosessejamme kestävän kehityksen näkökulmasta.

Lukuvuoden aikana 22-23 edistimme seuraavia kestävän kehityksen tavoitteitamme:

Taidetalon kierrätys

Taidetalolla syntyy muusta toiminnasta poikkeavaa jätettä. Taidetalolla on nyt järjestetty asianmukaiset kierrätys- ja jätteenkeräysmahdollisuudet sekä tilojen käyttäjille on nähtävillä kirjalliset ohjeistukset oikeaoppiseen toimintaan.

Yhdenmukainen palautteen keruu opetuksesta

Jokainen opettaja kerää opetuksestaan palautetta. Yhteisen lomakkeen luominen yhdenmukaisti palautteen keräämistä, madalsi opettajan kynnystä pyytää palautetta sekä helpotti eri kurssipalautteisiin vastaamista. Lomake on edelleen käytössä opettajilla.

Kasvisruoan ja kotimaisten raaka-aineiden lisääminen

Opistolla lisättiin lukuvuoden 22-23 aikana merkittävästi kasvisruoan osuutta tarjonnassa. Kolmasosa kaikesta tarjoamastamme ruoasta oli kasviperäistä. Jatkamme kasvisruoan tarjontaa myös tulevana lukuvuonna sekä seuraamme entistä paremmin kasvisruoan menekkiä ja kehitämme asiakkaiden toiveiden mukaisia kasvisruokia.

Julkiset yleissivistävät luennot ja muut maksuttomat tapahtumat

Julkisia yleissivistäviä luentoja pidettiin lukuvuoden aikana kaksi kertaa. Lisäksi järjestettiin kestävän kehityksen julkinen ja maksuton seminaari. Kesän aikana Taidekesä tarjosi yli 20 julkista ja maksutonta yleisötapahtumaa.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN OPETUS JA KOULUTUS

Sivistyspedagogiikka ja ohjaaminen

Opetuksemme tähtää opiskelijan kasvuun vastuulliseksi toimijaksi lukuvuoden aikana. Opiskelijoidemme matkaa seurattiin lukuvuoden aikana käydyillä ohjauskeskusteluilla, jotka toteutettiin linjanjohtajien toimesta syyskuussa, joulukuussa ja huhti-/toukokuussa. Ohjauskeskusteluissa opiskelijat avasivat suhdettaan opiston sivistyspedagogisiin tavoitteisiin, jotka ovat vastuullisuus, kohtuullisuus, ihmisten- ja eliökunnanvälisyys, systeeminen maailmasuhde ja tulevaisuusorientoituneisuus. Sivistyspedagogisten tavoitteiden pohtimisella pyritään syventämään oppijan näkemyksiä opiston tarjoamaan kestävän kehityksen opetuksen sisällöistä sekä ilmentämään yksilötasolla tapahtuvaa asennemuutosta.

Julkiset maksuttomat luennot

Lukuvuoden aikana järjestimme 15 kestävän kehityksen teemaan liittyvää yleissivistävää luentoa. Yleissivistäviin opintoihin osallistuvat kaikki opiston opiskelijat, lukuun ottamassa S2 (suomi toisena kielenä) -linjan opiskelijoita. Luennoista kaksi oli julkisia kaikille avoimia tapahtumia. Yleissivistäviin opintoihin kuuluu myös toiminnallista oppimista. Opisto vieraili marraskuussa 2022 toistamiseen Tyynelän regeneratiivisella luomutilalla sekä jalkautui keräämään roskia opiston lähiluonnosta toukokuussa 2023, osallistuen YLE:n Miljoona Roskapussia kampanjaan. Lisäksi lukuvuoden aikana pidettiin kaksi kasvisruokakurssia 22.9.2022 ja 7.2.2023, joihin opiskelijat saivat ilmoittautua vapaaehtoisesti. Ensimmäisen kurssin piti Etelä-Karjalan Martat ja toisen opiston kestävän kehityksen vastaava.

Lyhytkurssit

Lyhytkurseja kestävän kehityksen teemoista järjestettiin Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella yhteensä 19,5 tuntia. Lisäksi opistolla päästiin nauttimaan ensi kertaa Äänellä itkeminen ja Vapauttava viiva -nimisistä kursseista, jotka toteutettiin kaikille vapaina maksullisina lyhytkursseina opistolla 1.-3.2.2023 välisenä aikana.

Opiskelijat keräsivät
huikean määrän roskaa
Joutsenon Opiston
lähiluonnosta 11.5.2023.

Tyynelän tilan isäntä Juuso Joonas
esittelemässä kasvin juuristoa (alla)

Opiskelijat vierailivat Tyynelän tilalla
10.11.2022

Opetussuunnitelmauudistukset

Lukuvuoden 22–23 aikana uudistettiin Kestävyys- ja ympäristötieteen opetussuunnitelma. Uusi linja nimettiin Edetään ekoina -linjaksi. Uudistettuun opetussuunnitelmaan lisättiin enemmän toiminnallista, kokemuksellista oppimista sekä elämyspedagogiikan keinoja. Linjan pääideaksi kirjattiin oppijan henkinen kasvu ihmisenä teoriapainotteisen oppimisen sijaan. Linjan yhteistyökouluna toimii englantilainen kestävyysteeman edelläkävijäkoulu Schumacher College.

Uudistetun Edetään ekoina -linjan lisäksi opiston opetussuunnitelmaan lisättiin Urheile ja opiskele -linja. Linjalla mahdollistetaan opiskelu päätoimisen urheilun ohella. Linjan opinnot rakennettiin tukemaan urheilevan ihmisen akateemista kehittymistä. Linjalla opiskellaan avoimen Xamk:n opintoja liikunnanohjauksen ja fysioterapian tutkintoaloilta sekä Jyväskylän yliopiston liikunta- ja hyvinvointialan opintoja.

Taidekesä ja Joutsenon Taidekesän elokuvafestivaali

Taidekesä tarjoili mahtavia kursseja ja ilmaistapahtumia kesän 2023 aikana. Yhteensä taidekesän aikana järjestettiin 33 kurssia musiikista, taiteesta tai muusta luovasta toiminnasta. Kurssien ohella taidekesä tarjosi 23 maksutonta yleisötapahtumaa, joissa päästiin nauttimaan esimerkiksi musiikista, lausunnasta ja asiantuntijaluennoista. Taidekesän yhteydessä järjestettiin historian ensimmäinen Joutsenon Taidekesän Elokuvafestivaali, joka keräsi yhteen elokuvaharrastajia ja niiden tekijöitä. Elokuvia ilmoitettiin maailmanlaajuisesti festivaaleille ja parhaimmat niistä palkittiin elokuvafestivaalin avajaistilaisuudessa 29.6.2023.

Henkilökunnan kouluttautuminen kestävän kehityksen teemoissa

Opiston henkilökunta osallistui erilaisiin kestävän kehityksen koulutuksiin yhteensä 115 tunnin verran lukuvuoden aikana. Esimerkiksi keittiön henkilökunta lisäsi osaamistaan kasvisruoan valmistuksesta päivän mittaisella kurssilla 5.12.2022. Kestävän kehityksen vastaava Joanna ja laatupäällikkö Mirja osallistuivat eteläiselle vaellusreitille kestävän tulevaisuuden yhdessäluomisen hankkeessa syksyn 2022 aikana. Lisäksi henkilökunnan jäsenet ovat osallistuneet yksittäisiin luentoihin ja webinaareihin, joissa on käsitelty kestävän kehityksen teemoja.

Joutseno Art Summer International Film Festivalin yllpeät järjestäjät Juuli Peltola-Kiviniemi ja Mohammad Etedali.

Taidekesän muotokuvamaalauskurssi

LUKUVUODEN KESKEISIMMÄT KEKE-TAPAHTUMAT

Turvallisuusviikko

Turvallisuusviikkoa vietettiin opistolla 17.-21.10.2022. Turvallisuusviikolla järjestettiin turvallisuushavaintokilpailu, Pelastuslaitoksen turvallisuusinfo ja alkusammutinkoulutus, poistumisharjoitus kokoontumispaikalle sekä opistolle hankitun defibrillaattorin käyttökoulutus. Yhteisen tekemisen lisäksi opiskelijoille lähetettiin sähköpostitse tietoa varautumisesta sekä psyykkisestä turvallisuudesta.

Ukrainalaisen kulttuurin päivä

Koko opistomme pääsi nauttimaan ukrainalaisen kulttuurin päivästä 17.11.2023, kun ukrainalaiset suomen kielen opiskelijamme järjestivät teemapäivän. Kulttuuripäivä piti sisällään ukrainalaisia musiikkiesityksiä sekä rastiradan, jonka rasteilla pääsimme syventymään yhteen tiettyyn ukrainalaiseen kulttuuriteemaan kerrallaan. Esimerkiksi arvuuttelimme borssikeiton raaka-aineita, kokeilimme ukrainalaisia pähkuiveja sekä testasimme ukrainalaisia tansseja ja lastenleikkejä.

Pelisääntöviikot

Opistolla on käytössä myötätuntokulttuurin mukaiset pelisäännöt. Halusimme saada pelisäännöt tutummaksi opiskelijoille ja järjestimme alkuvuodesta 2023 pelisääntöviikot, jolloin yhden viikon ajan keskityimme elämään todeksi yhtä pelisääntöä. Jokaiseen viikkoon kuului jokin tehtävä tai vinkki, jolla pelisääntöä voi edistää omassa arjessa. Alle on listattu pelisääntöviikkojen ajankohdat ja sisällöt.

- 16.1.-20.1.2023 Myötätunnon ja luottamuksen viikko
- 23.1.-27.1.2023 Arvostuksen viikko
- 30.1.-3.2.2023 Avoimuuden viikko
- 6.2.-10.2.2023 Palautteen viikko
- 20.3.-24.3.2023 Vastuullisuuden viikko
- 27.3.-31.3.2023 Yhteisöllisyyden viikko
- 3.4.-7.4.2023 Dialogisuuden viikko

Kestävyys osana elämäämme seminaari

Lukuvuotemme huipentui jo toistamiseen järjestettyyn kestävän kehityksen seminaariin. Seminaari järjestettiin 27.4.2023 nimellä Kestävyys osana elämäämme. Seminaari alkoi Viktoriia Kostiaisen säveltämällä ja esittämällä "Ilmastonmuutos" -teoksella ja jatkui sen jälkeen aamupäivän paneelikeskustelulla ja iltapäivän key note -puheenvuorolla. Paneelikeskustelussa käytiin läpi nykyisen maailman menon muuttamaa ruoantuotannon tilaa, johon ovat vaikuttaneet kriisiytyneet energiantuotanto ja taloustilanne. Paneelissa oli mukana neljä oman alansa asiantuntijaa; maanviljelijä ja agronomi Juuso Joona, Yliopistotutkija Teea Kortetmäki, Takuusäätöön Minna Markkanen ja Xamkin projektipäällikkö ja Tekniikan lisensiaatti Elias Altarriba.

Key note -puheenvuoron piti Suomen Ilmastopaneelin puheenjohtaja ja Helsingin yliopiston Emeritusprofessori Markku Ollikainen. Puheenvuorossaan Ollikainen pureutui ympäristön tilaan vaikuttaviin tekijöihin ja siihen, millaisilla erilaisilla poliittisilla, koulutuksellisilla ja yksilön tekemillä valinnoilla niihin voidaan vaikuttaa positiivisesti.

Viktoriia Kostiaisen
musiikkiesitys.

Kestävyys osana
elämäämme -seminarin
mainos

**KESTÄVYYS OSANA
ELÄMÄÄMME**

SEMINAARI 27.4.2023

**JOUTSENON
OPISTO**

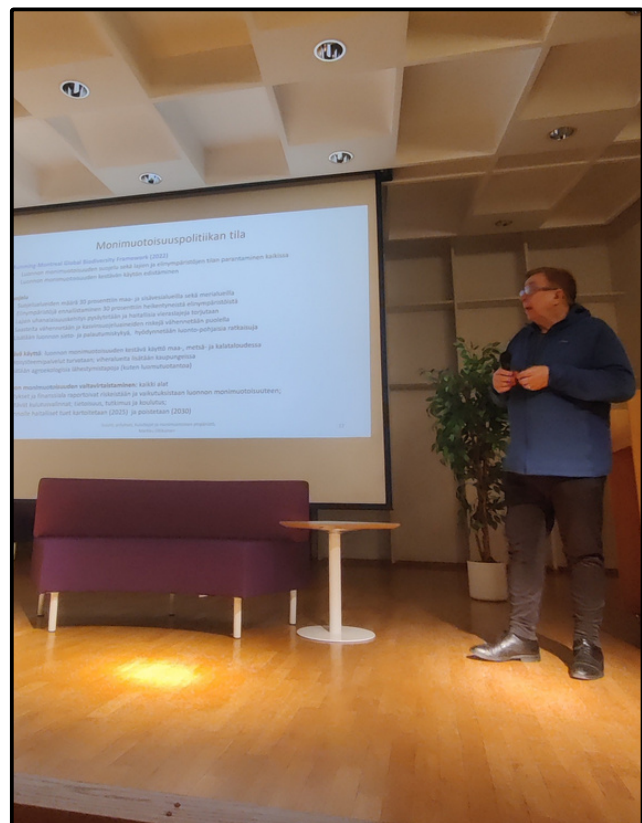
9.30-9.45	SEMINAARIN ALOITUS	Tervetulosanat Musikkia ja mielenmaisemia, Viktoriia Kostiainen		
9.45-11.30	PANEELI-KESKUSTELU	Piilevätkö ratkaisut energiakriisiin ja talouden haasteisiin kestävässä ruokavalinnoissa?		
Asiantuntijat paneelissa:				
	Juuso Joona Maanviljelijä, agronomi	Teea Kortetmäki Yliopistotutkija, dosentti	Minna Markkanen Johtaja, verkostot ja kestävä kehitys Takuusäätöä	Elias Altarriba Projektipäällikkö, XAMK
11.30-12.30	LOUNAS	Vegaaninen menu ja kahvi		
12.30-14.00	KEY NOTE -PUHEENVUORO	Suomen, yritysten ja kuluttajien rooli ympäristömme monimuotoisuuden näkökulmasta.		
Puhujana				
Markku Ollikainen				
Suomen ilmastopaneelin puheenjohtaja				
Seminaari on kaikille avoin ja maksuton. Ilmoittaudu mukaan viimeistään 18.4. osoitteessa www.joutsenonopisto.fi . Paikkoja rajoitettu määrä!				
Joutsenon Opisto, Pöyhänniementie 2b, Joutseno				

Seminaarin aloituksen tunnelmia.

Seminaarin aamupäivässä käytiin tiukkaa paneelikeskustelua ruoasta, energiasta ja taloudesta (alla).

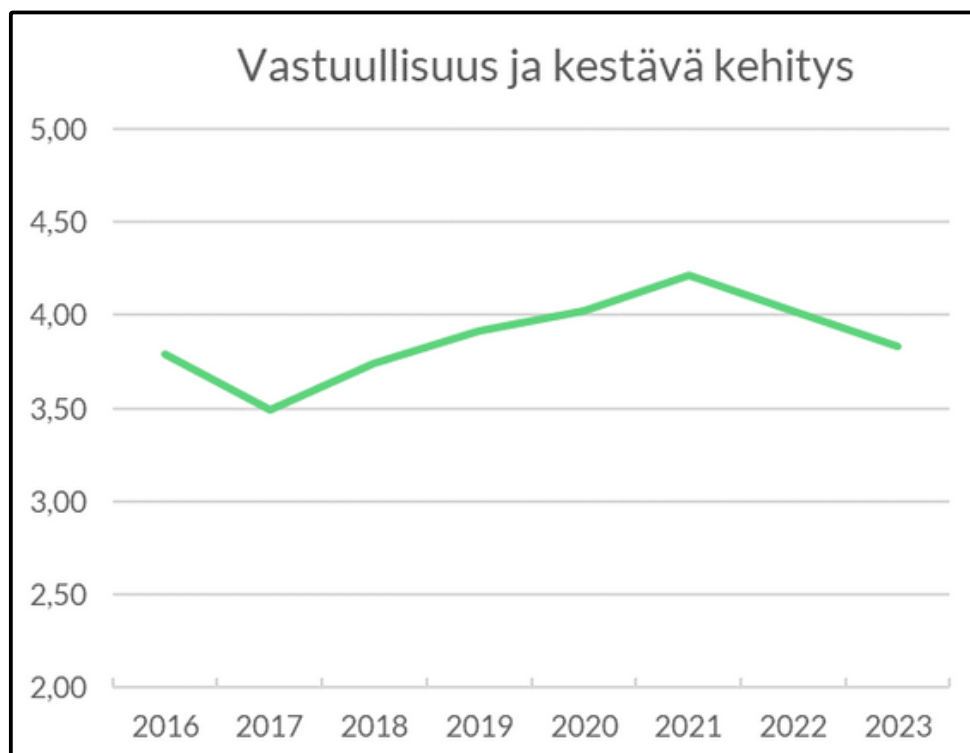
Markku Ollikainen piti puheenvuoron Suomen, yritysten ja kuluttajien roolista luonnonsuojelussa (yllä).

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TOTEUTUMINEN OPISTON ARJESSA

Opiskelijapalautteet

Opiskelijoiden kokemusta opiston vastuullisuudesta ja kestävän kehityksen toiminnasta mitattiin asiakaspalautekyselyillä (olo- ja lähtökysely) joului- ja toukokuussa.

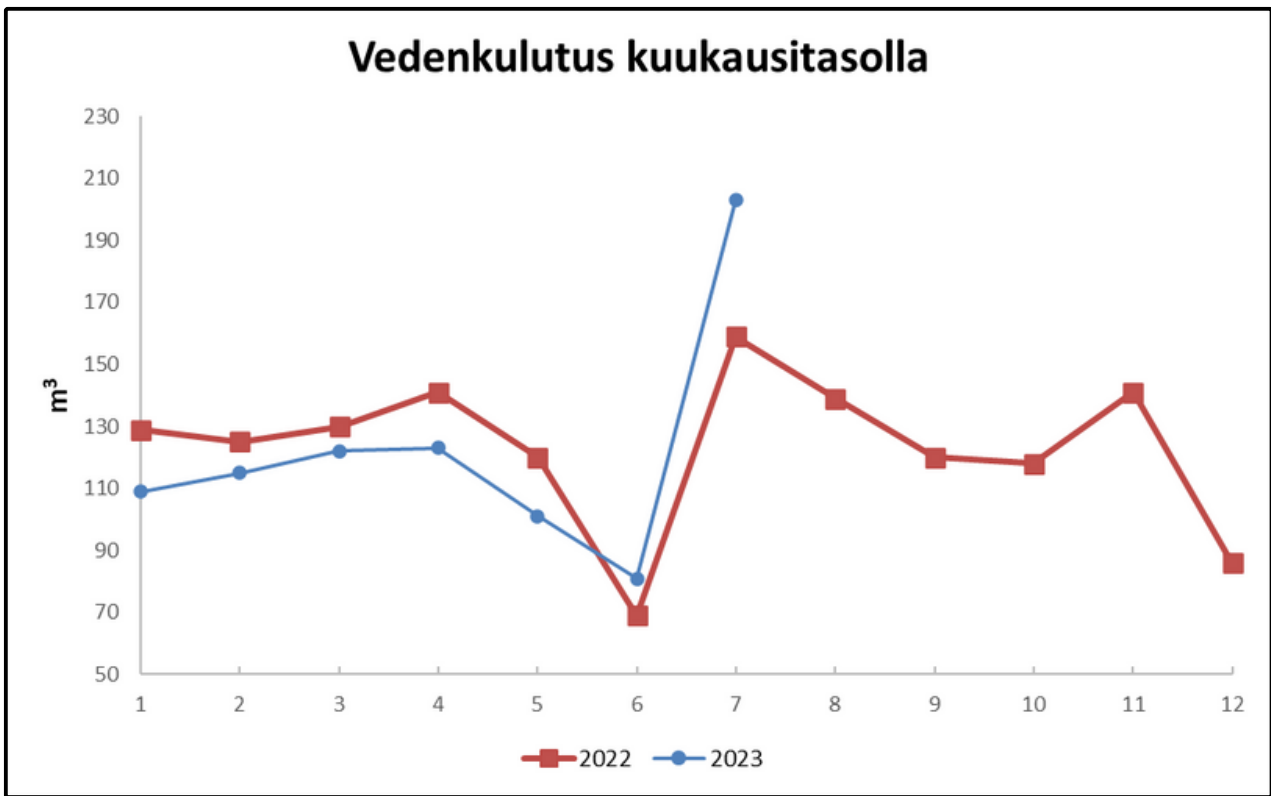
Lähtökyselyssä koettiin, että opisto huomioi kestävän kehityksen periaatteet toiminnassaan kiitettävästi (KA = 4). Kokonaisuudessaan vastuullisuuden ja kestävän kehityksen keskiarvo oli 3,83, mikä on hieman edellisvuotta alhaisempi.

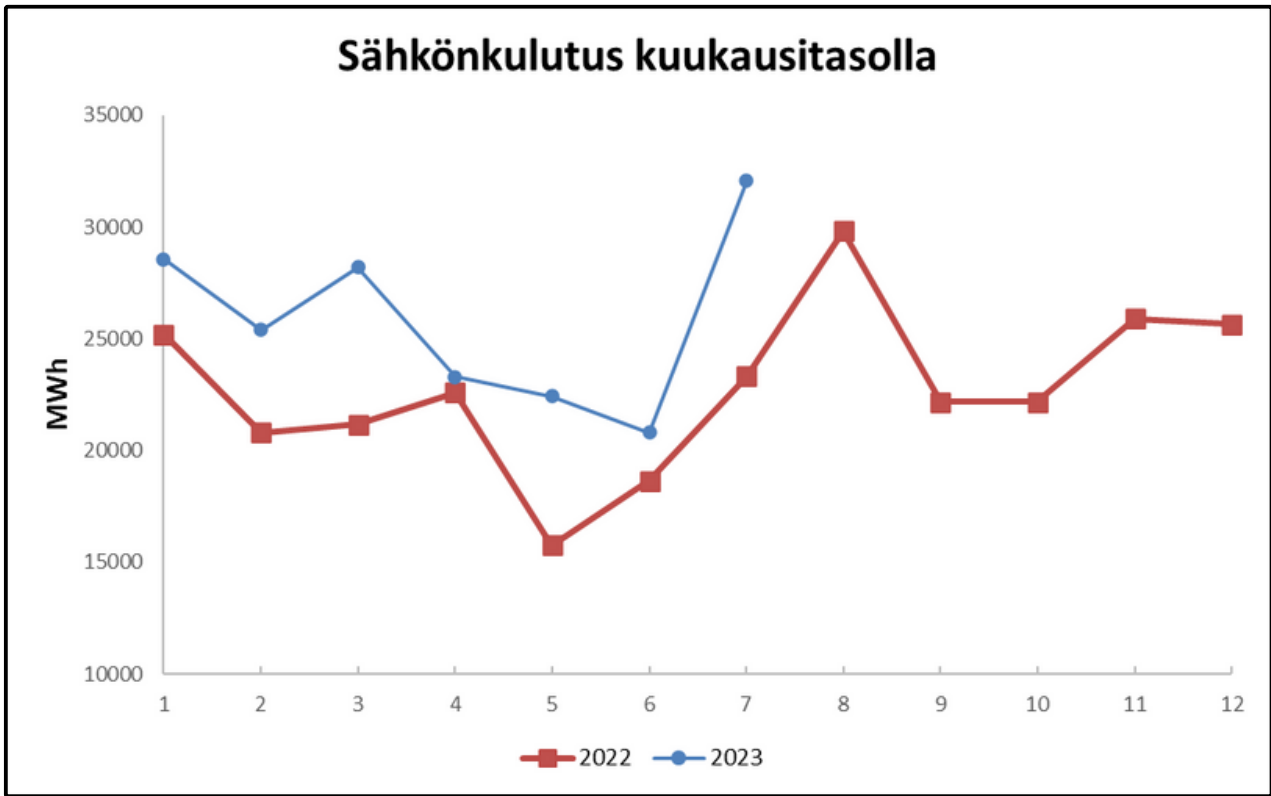
Vastuullisuus ja kestävä kehitys opiskelijoiden arvioimana vuosina 2016-2023.

Sähkön- ja vedenkulutuksen seuranta

Opistolla on seurattu sähkön, energian ja veden kulutusta kiinteistöhuollon toimesta ja vuosia. Kevään 2023 tietoa alettiin systemaattisemmin hyödyntää kestävän kehityksen näkökulmasta ja tiedot kulutuksesta alettiin kirjata opiston Yhteiskuntavastuutulokset -mittaristoon. Seurannan avulla tietoa kulutuksesta voidaan antaa oppijoille ja opiston henkilökunnalle ja toimenpiteitä kulutuksen vähentämiseksi voidaan kohdentaa helpommin. Alla on kuvaajina esitetty tiedot opiston veden- ja sähkölukutuksesta ajalta 1.1.2022-31.7.2023. Eri vuodet eroteltuna.

Opiston vedenkulutus (yllä) ja sähkönkulutus (alla). Vedenkulutusta mitataan kuutoina (m3). Kuvaajan perusteella vuosi 2023 seuraa vuoden 2022 trendiä kulutuksen osalta ja taidekesän aikana on huomattavissa selkeä piikki vedenkulutuksessa. Sähkönkulutus on alkuvuodesta 2023 ollut hieman edellisvuotta korkeampi.

Hiilijalanjäljen pienentäminen

Opistolla tehtiin lämmitysmuotoremontti ja alatalon LVI-remontti lukuvuoden 2022-2023 aikana. Remonttien ansiosta opiston yläpihan rakennukset siirtyivät pellettilämpölaitoksen piiriin, ja alapihan taidetalo sai oman ilma- ja vesikiertoisin lämmitysjärjestelmän. Laskennallisesti opiston hiilijalanjälki pieneni 250 tonnia (CO₂ ekv), kun verrattiin vuonna 2022 käytetyn maakaasuenergian kasvihuonekaasupäästöjä pelletillä tuotetun energian kasvihuonekaasupäästöihin. Pelletin tukien energiaksi hätätilanteisiin valittiin biokaasu.

Opiston uusi pellettilämpölaitos. Lämpölaitokseen kuuluu 11 metriä korkea pellettisiilo sekä kattilahuone. Lämpölaitos sijoitettiin asuntolan pätyyn, josta lämpö saadaan ohjattua suoraan opistolla jo olemassa olleeseen lämmönjakohuoneeseen.

YHTEISÖLLINEN TOIMINTAKULTTUURI JA KUMPPANUUDET

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys näkyy opiston koko toiminnassa ja on todennettavissa tämänkin vuosikertomuksen monista tapahtumista. Yhteisöllisyyttä tuettiin lukuvuoden aikana yhteisillä kahvi- ja aamupalahetkillä. Lukuvuoden uudistuksena olikin henkilökunnan kahvihetkien viettäminen keskiviikkoisin opiskelijoiden kanssa. Asuntolan yhteisöllisyyttä edistettiin asukasneuvoston toiminnalla. Asukasneuvosto kokoontui lukuvuoden aikana kahdeksan kertaa ja koostui seitsemästä asukkaasta. Asukasneuvosto järjesti lukuvuoden aikana erilaisia tempauksia ja tapahtumia muille opiskelijoille. Esimerkiksi syksyllä 2022 vietettiin Halloween teemaviikkoa, joka piti sisällään eri aiheisia pukuteemoja päivisin ja asukkaiden kauhuelokuvahetkiä iltaisin.

Opistolle valittiin syyslukukaudella uudet yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-opiskelijat. He toimivat yhdenvertaisuuden edistäjinä ja viestintuojina henkilökunnan suuntaan. Lisäksi he auttoivat opiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyn päivittämisessä. Opiston pelisääntöjen noudattamisen tarkastelu opiskelijanäkökulmasta on myös tärkeä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-opiskelijan tehtävä. Lukuvuoden aikana koettiin tilanteita, joissa opiston pelisäännöt eivät toteutuneet. Asiasta kerrottiin asianomaisten toimesta suoraan apulaisrehtorille, ja kiusaamistapauksia raportoitiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyssä. Tapauksiin puututtiin asiaankuuluvalla, opiston pelisääntöjä noudattavalla tavalla. Opistolla on nollatoleranssi kiusaamiseen. Tästä syystä toivomme, että kiusaamistapaukset tulevat henkilökunnan tietoisuuteen. Tässä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-opiskelijat voivat olla avainasemassa.

Keskeisen kumppanit

Lukuvuoden 22-23 keskeisimpiä paikallisia kumppaneita olivat Lappeenrannan kaupunki, Kulttuuritila Nuijamies, Etelä-Karjalan Martat, Tyynelän tila, Greenreality-verkosto ja Etelä-Karjalan kansalaisopisto (EKKO). EKKOn kanssa järjestettiin 25.1.2023 yhteistyötapaaminen, jonka tuloksena opistolla pidettiin 11.5.2023 villiyrttikurssi.

Laajemmin Suomen sisäisesti tärkeimmät kumppanuudet ovat Jyväskylän-, Turun- ja Itä-Suomen avoimet yliopistot sekä uusi yhteistyökumppani Xamk Pulse. Kansainvälisiä kumppanuuksia ylläpidimme Lounais-Englantilaisen Schumacher Collegen kanssa, jonka johtaja Pavel Cenkl vieraili opistolla vaimoineen 5.-7.10.2023. Vastavuoroisesti Joutsenon Opiston henkilökunta vieraili Schumacher Collegessa toukokuussa 2023.

Opiston henkilökunta opintomatalla Lounais-Englannissa Dartingtonissa. Rehevä ja vihreä luonto herätti matkailijoissa ihailua.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TYÖRYHMÄ JA RESURSOINTI 2022-2023

Joanna

Kestävän kehityksen
vastaava
120 h

Heidi

Apulaisrehtori
40 h

Mirja

laatupäällikkö
30 h

Juuli

Markkinointikoordi-
naattori
30 h

**KESTÄVÄÄ
KEHITYSTÄ
EDISTÄMÄSSÄ
TAAS
LUKUVUONNA
23-24!**

**JOUTSENON
OPISTO**